

Få kvinner bruker folat riktig

Tilskudd av folat før svangerskapet anbefales for å forebygge nevrالرrør-defekter. En norsk studie viser at få kvinner følger rådet.

Norske og internasjonale helsemyndigheter anbefaler å bruke et tabletttilskudd av 400 µg folat daglig fra måneden før svangerskapet og de første 2–3 månedene av svangerskapet. Bakgrunnen for anbefalingen er at store studier har vist reduksjon i nevrالرrør-defekter hos fosteret hos kvinner som har brukt folat perikonseptjonelt. Nevralrørdefekter omfatter spina bifida, encefalocele og anencephalus. Nevralrøret lukkes i 6. svangerskapsuke, dvs. bare to uker etter uteblitt menstruasjon og første mulige positive graviditetstest. Det er derfor for sent å starte med folattilskudd på første svangerskapskontroll hos egen lege, noe som oftest skjer i 8.–10. svangerskapsuke i Norge.

I en ny norsk studie ble over 1 500 gravide spurt om bruk av folattilskudd (1). Om lag 92 % deltok i studien, som ble gjort i Oslo blant kvinner som kom til ultralydscreening i 18. svangerskapsuke. En firedel var ikke-vestlige innvandrere.

Bare 17% av kvinnene startet med folattilskudd måneden før siste menstruasjon. Nærmere 60% av de gravide hadde brukt folat

på et eller annet tidspunkt i graviditeten, men de fleste startet for sent til å kunne forebygge nevrالرrørdefekter. Ikke-vestlige innvandrerkvinner brukte folat meget sjelden (2%).

Vi anbefaler intensivert informasjon til alle fertile kvinner om folatbruk. Det bør også vurderes om kornprodukter skal berikes med folat, slik det er gjort i andre land, blant annet USA og Canada.

Kristin Brække

kristin.braekke@ulleva.no

Annetine Staff

Ullevål universitetssykehus

Litteratur

1. Brække K, Staff AC. Periconceptual use of folic acid supplements in Oslo. *Acta Obstet Gynecol Scand* 2003; 82: 620–7.

Biopsi av vaktpostlymfeknute nyttig ved brystkreft

Disseksjon av aksillære lymfeknuter ved brystkreft kan sløyfes når biopsi av vaktpostlymfeknute ikke inneholder metastaser, viser italiensk studie.

Aksillebevarende operasjoner har fått et gjennombrudd i behandlingen av brystkreft og er nær knyttet til påvisning og biopsi av vaktpostlymfeknuter.

I en studie i Milano ble 516 pasienter med primær cancer mammae randomisert til komplett aksillær lymfeknutedisseksjon uansett resultat av vaktpostlymfeknutebiopsi eller til aksillær disseksjon bare hvis biopsi viste metastaser (1). Andelen pasienter med metastaser i vaktpostlymfeknutebiopsi var henholdsvis 32,2% og 35,5%. I den første gruppen ble det påvist metastaser hos åtte av 174 pasienter med negativ vaktpostlymfeknutebiopsi (4,6%). Treffsikkerheten ved slik biopsi var dermed 96,9%, sensitiviteten 91,2%, spesifisiteten 100% og negativ prediktiv verdi 95,4%. I den andre gruppen har ingen pasienter med negativ vaktpostlymfeknutebiopsi utviklet aksillære metastaser i oppfølgings-tiden på nesten fire år (median).

– Denne studien bekrefter den diagnostiske nytten av påvisning og biopsi av vaktpostlymfeknute ved brystkreft, sier sjeflege Rolf Kåresen ved Ullevål universitetssykehus. Hvis metastaser ikke påvises ved denne metoden, kan kvinnen unngå å få fjernet de aksillære lymfeknutene, et omfattende og ofte mutilerende inngrep. Ved Ullevål universitetssykehus har metoden vært anvendt på nesten 900 pasienter siden mai 2000. Kun om lag en femdel av disse hadde lymfeknutespredning, og bare to av dem med biopsi uten metastaser har senere fått påvist spredning i aksillen.

Metoden krever erfaring og god opplæring, påpeker Kåresen, som understreker behovet for å etablere et norsk register for å sikre god kvalitet i behandlingen av denne fryktete kreftformen blant kvinner.

Petter Jensen Gjersvik

petter.gjersvik@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Veronesi U, Paganelli G, Viale G, Luini A, Zurrada S, Galimberti V et al. A randomized comparison of sentinel-node biopsy with routine axillary dissection in breast cancer. *N Engl J Med* 2003; 349: 546–53.

Antiflogistika forebygger Alzheimers sykdom

Observasjonsstudier har antydnet at antiflogistika kan beskytte mot Alzheimers sykdom, men resultatene har vært inkonsistente. En metaanalyse viser at preparatene gir en viss beskyttelse mot sykdommen, og effekten er større jo lenger preparatene blir brukt (*BMJ* 2003; 327: 128–31).

Analysen er basert på 15 studier publisert i perioden 1996–2002. Forfatterne understreker at det er knyttet usikkerhet til dosering, varighet av behandlingen og gevinsten av bruk av antiflogistika.

Antiflogistika forebygger kreft

En ny dansk undersøkelse dokumenterer at antiflogistika reduserer risikoen for kreft i tykk- og endetarm med 50%. Medikamentene reduserer trolig også risikoen for kreft i magesekk, eggstokker og livmorhals (*Br J Cancer* 2003; 88: 1687–92).

Årsaken til denne effekten kan være enzymet COX-2, som kreftceller trenger for å spre seg. Ikke-steroid antiinflammatoriske midler (NSAID) hemmer COX-2, og tidligere studier har påvist at forstadier til kreft hos rotter kan fjernes ved at gi rottene NSAID-midler.

Studien er basert på 172 000 danskers forbruk av reseptpliktige NSAID-midler i perioden 1989–95. Den kreftforebyggende effekten var størst hos dem med det høyeste forbruket av antiflogistika, dvs. de som hadde innløst flere enn ti resepter.

Forfatterne advarer mot at man på egen hånd begynner å ta antiflogistika for å forebygge kreft, ikke minst pga. faren for alvorlige bivirkninger som magesår og mageblødninger.

Antiflogistika øker abortrisiko

Kvinner som bruker antiflogistika under svangerskapet, har høyere risiko for å abortere enn kvinner som klarer seg uten (*BMJ* 2003; 327: 368–71). Amerikanske forskere intervjuet ca. 1 000 gravide kvinner om bruk av medikamenter under svangerskapet.

53 kvinner (5%) rapporterte bruk av antiflogistika i løpet av svangerskapet. Justert hasardratio for spontanabort var 1,8 (95% KI 1,0–3,2). Sammenhengen var sterkere dersom midlene ble brukt omkring unnfangelsen eller sammenhengende i mer enn sju dager. Økt risiko for spontanabort ble observert også ved bruk av aspirin, men ikke ved paracetamol.

Antiflogistika er blant de mest brukte medikamenter i den vestlige verden. Årsaken til den økte abortrisikoen er trolig at medikamentene hemmer produksjonen av prostaglandiner, som medvirker til at embryoet kan feste seg i livmoren.